

De samenstellers van deze bundel studies zijn in hun opzet geslaagd om als het ware een doorsnede te maken van het protestantse vaderland in de eerste helft van de negentiende eeuw waarbij platgetreden paden werden vermeden. Te hopen is dat de onderzoekwensen die geformuleerd zijn vervuld worden waarbij gevoegd zou kunnen worden een geschiedenis van het diakonaat in die tijd. Een waardevolle bundel met toewijding geschreven.

J.C.L. Starreveld

J.D. Brouwer-De Boer, H. Herweijer, H.W. Rietberg, J.C.L. Starreveld en B. Wever, *Een eeuw christelijk gereformeerd in Kampen 1893-1993*, 1993 (uitg. Chr. Geref. Kerk Kampen). 187 bldz. Ill. ISBN 90-9005783-8.

Op 15 januari 1893 bevestigde Van Lingen een negental christelijke gereformeerde broeders die met de vereniging van hun kerk met die van de doleren niet konden instemmen, tot kerkeraad van de (hernieuwde) Christelijke Gereformeerde Kerk te Kampen. Het initiatief daartoe was uitgegaan van de Kamper theologiestudent P.J.M. de Bruin, die later bekend zou worden als hoogleraar aan de theologische opleiding van de Christelijke Gereformeerde Kerken. De eerste mannelijke lidmaten waren een sigarenfabrikant, vier sigarenmakers, een schoenmaker, een aanslager, een winkelier, een schipper, een gepensioneerde, een pakhuisknecht en twee arbeiders. In de daaropvolgende jaren breidde het kleine kuddeke zich langzaam maar gestadig uit; opvallend is het grote aantal leden dat in de sigarenindustrie werkzaam was en dat bleef zo tot de jaren '40, toen de sigarenindustrie bijna geheel uit Kampen verdween. Men krijgt een beeld van een oorspronkelijk overwegend uit de lagere standen samengestelde gemeente: ambachtslieden, neringdoenden, enkele pakhuisknechts en arbeiders zijn er halverwege deze eeuw nog in de meerderheid. Thans is het beeld geheel anders. Naar haar afkomst is deze gemeente te plaatsen tussen de gereformeerden en de oud-gereformeerden in. Onopvallend ging ze haar weg. In 1992 telde ze 626 leden. Met een keurig gedenkboek presenteert zij zich nu ter gelegenheid van haar eeuwfeest. Een zestal gemeentelieden behandelen op een gedegen en prettig leesbare wijze diverse aspecten uit de geschiedenis van hun kerk.

Aart de Groot